

UČNE OBLIKE, METODE IN TEHNIKE POUČEVANJA

Predstavljamo nekaj možnih metod učenja in poučevanja. Pri izvedbi posamezne vaje se lahko metode medsebojno prepletajo. Vsaka metoda zahteva resno pripravo na izvedbo, različen čas izvedbe in ustrezne pripomočke. Preglednica prikazuje spretnosti in sposobnosti, ki jih lahko razvijemo s posamezno metodo.

Oblike, metode, pripomočki	Spretnosti in sposobnosti										
	komunikativnost	ustvarjalnost	pogajanje	prepričevanje	kreativno reševanje problemov	sposobnost dela v skupini	sprejemanje odločitev	samo-zavest	vodenje	samo-stojnost	predvidevanje tveganja
skupinsko delo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
viharjenje možganov	x	x			x	x	x	x			
metoda 635		x		x	x	x	x			x	
diagram zakaj-zakaj ali kako-kako		x			x	x	x				
igra vlog	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
snežena kepa	x	x			x	x	x				
intervju	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
poučevanje drugih	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
diskusija	x	x		x	x	x	x	x		x	x
študija primera		x			x	x	x	x		x	
videoiztočnica	x			x		x	x				

Metoda 635

Vsak izmed šestih dijakov v skupini oblikuje 3 ideje v 5 minutah, nato pa dopolnjuje ideje drugih v skupini.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo individualnega in skupinskega dela, naučijo se iskati rešitve, znajo sprejeti ideje drugih, znajo vrednotiti in razvrščati ideje

Izvedba metode

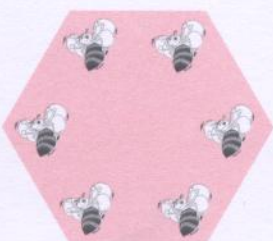
V skupini je 6 dijakov. Vsak v 5 minutah poišče 3 možne rešitve in jih zapiše na list, ga izroči sosedu, ki v naslednjih 5 minutah navede nove rešitve oziroma dopolni prejšnje. To ponavljamo, dokler udeleženec ne dobi svojega listka nazaj. Smiselno je, da pri vsakem koraku podaljšamo čas izvajanja za minuto ali dve. Skupina predloge ovrednoti in sprejme najboljšega.

Vloga učitelja

Spodbuja dijake k ustvarjalnosti, sodelovanju in reševanju problemov, jih motivira in nadzoruje pravilen potek dela

Aktivnosti dijakov

Aktivno sodelujejo pri iskanju idej o dani temi, samostojno iščejo rešitve, slišijo mnenja drugih, sodelujejo pri izbiri najboljše rešitve.

Viharjenje možganov (Brainstorming)

Možganska nevihta je metoda iskanja idej v skupini. Uporabljamo jo kot prvi korak pri reševanju problemov ali iskanju različnih priložnosti. Pri reševanju problemov lahko iščemo eno samo rešitev ali več različnih rešitev. S tem dobimo veliko idej, potem pa izberemo najboljšo.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo skupinskega dela, znajo reševati problem, naučijo se sprejemati različna mnenja drugih, pridobijo čim več izvirnih idej.

Pravila metode

Pri zbiranju idej nihče ne sme komentirati in kritizirati ideje. Vsi predlogi so sprejemljivi. Cilj je pridobiti čim več idej.

Izvedba metode

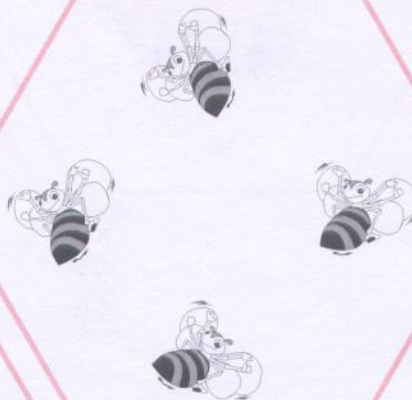
Učitelj opredeli problem, ga napiše na vidno mesto in povpraša po rešitvah, dijaki spontano navajajo kakršne koli ideje. Učitelj jih zapisuje in jih na koncu z dijaki komentira. Izberejo najboljšo.

Vloga učitelja

Predstavi pravila metode, spodbuja dijake k aktivnosti in ustvarjalnosti, idej ne vrednoti, spodbuja nenavadne ideje, spodbuja sodelovanje in reševanje problemov, vsak predlog pohvali.

Aktivnosti dijakov

Tvorno sodelujejo pri iskanju idej, ustvarjalno razmišljajo, uporabljajo domišljijo, na koncu komentirajo ideje.

Diagram zakaj — zakaj ali kako — kako

Metoda, s katero identificiramo problem. Omogoča nam razumevanje vzrokov in njihovo ustvarjalno reševanje. Z diagramom, ki predstavlja drevo odločanja, pripravimo natančen načrt reševanja problema. Mogoče je individualno ali skupinsko delo.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo dela z diagramom, znajo analizirati problem in vzroke z več vidikov, razvijajo sposobnost povezovanja, razvijajo vztrajnost

Izvedba metode

Učitelj na zgledu razloži potek metode. Dijaki napišejo problem na list papirja in možne rešitve v obliki diagrama odločanja. Vsakič, ko napišejo rešitev, se vprašajo »zakaj« ali »kako«. Odgovore zapisujejo pod problem. Delo nadaljujejo, dokler problemov podrobno ne razčlenijo in s tem spoznajo njihove vzroke. Nato oblikujejo načrt za reševanje problema.

Vloga učitelja

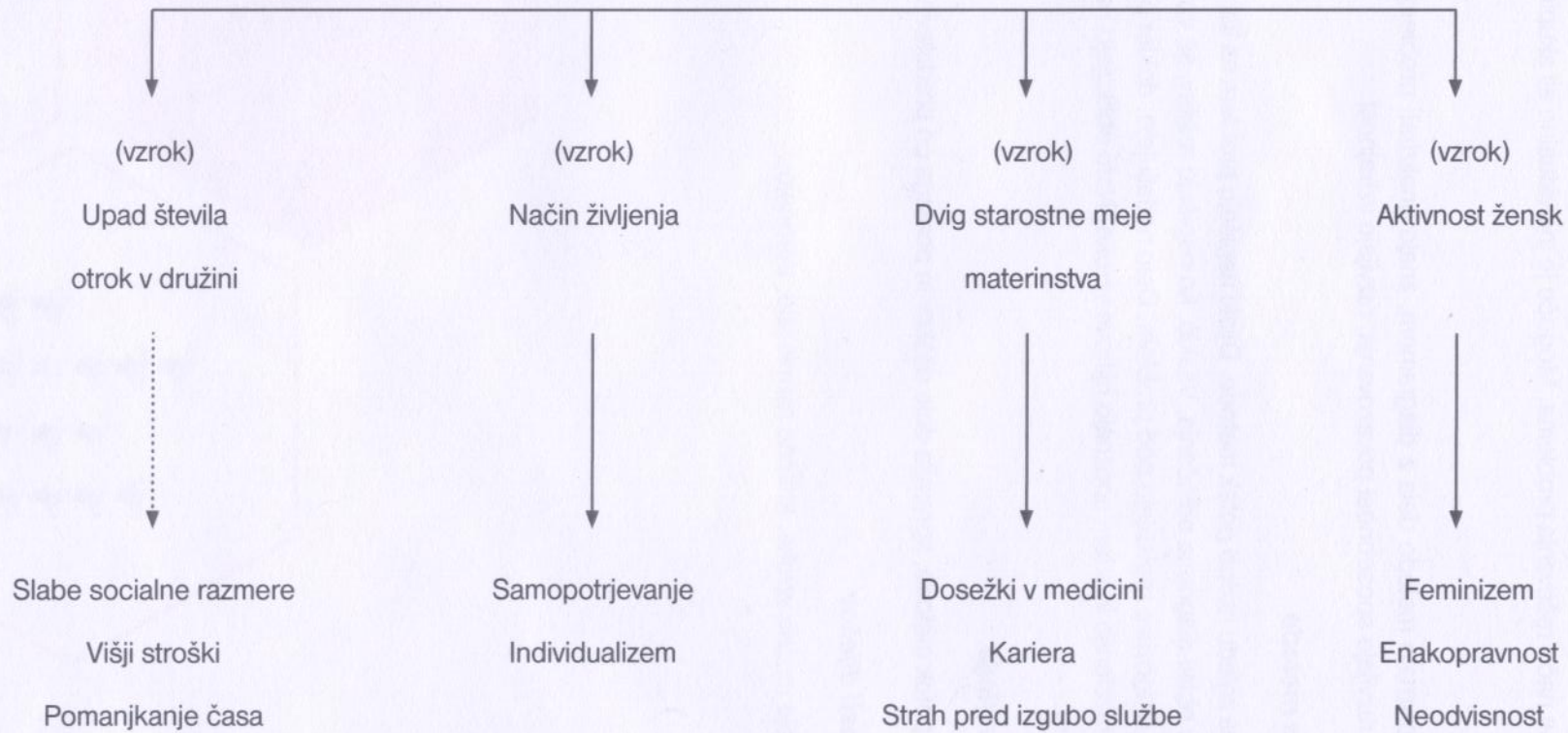
Razloži potek metode, spremlja delo dijakov in pomaga pri predstavitvi.

Aktivnosti dijakov

Zapisujejo možne vzroke, kritično razmišljajo, poročajo.

Vse nižja stopnja naravnega prirastka v Sloveniji (problem)
zakaj — zakaj

Skupinsko delo

Je metoda dela v skupinah. Njena prednost je v tem, da skupina običajno najde boljšo rešitev kot posameznik in jo tudi lažje izpelje.

Cilji

Dijaki spoznavajo delo v skupini, naučijo se strpnosti in sodelovanja, naučijo se prevzemati odgovornost in dosegati soglasje

Izvedba metode

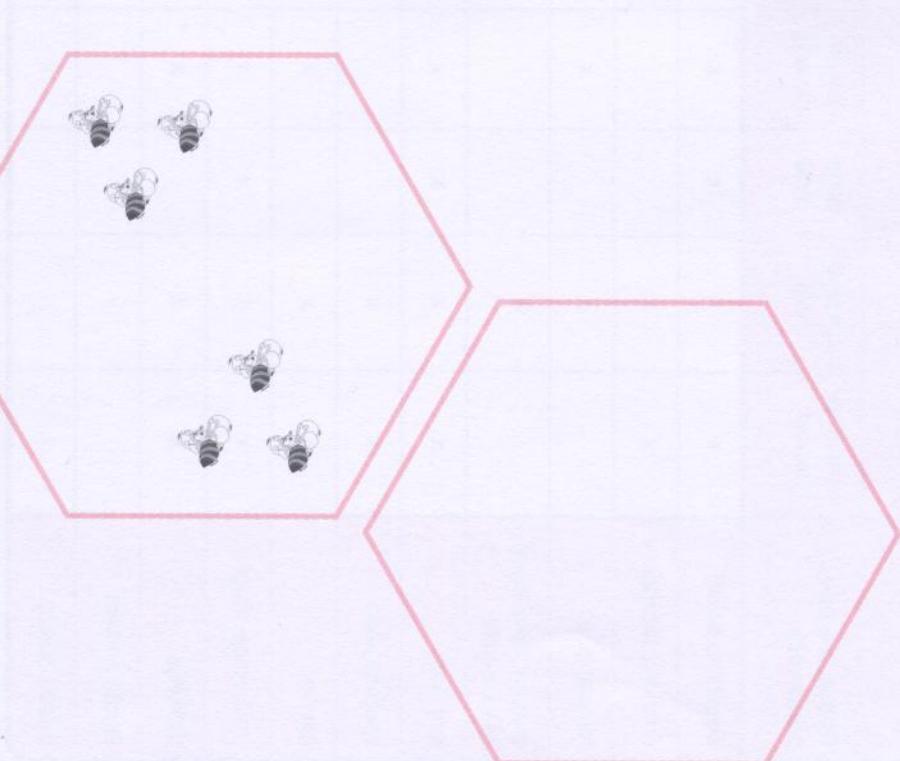
Dijaki se lahko sami razvrstijo v skupine ali pa jih razvrsti učitelj; npr. s preštevanjem. Skupine dobijo nalogo, lahko vsaka svojo ali enako. V skupini si dijaki razdelijo zadolžitve (npr. vodja, zapisovalec, poročevalec ...) in sodelujejo pri reševanju naloge. Rezultate lahko predstavijo na različne načine – plakati, prosojnice, miselni vzorci, računalniške predstavitve. Metodo lahko uporabljamo samostojno ali v kombinaciji s preostalimi metodami: viharjenje možganov, metoda 635, diagram zakaj-zakaj, igra vlog, snežena kepa, intervju, poučevanje drugih, diskusija, študij primera, videoiztočnica.

Vloga učitelja

Predstavi pravila metode, spodbuja dijake k delu in ustvarjalnosti, oblikuje skupine, nadzoruje pravilen potek dela.

Aktivnosti dijakov

Delajo po učiteljevih navodilih.

Igra vlog

Metoda, ki omogoča skupinsko in posamezno vživljanje v probleme. Igramo vlogo druge osebe, na primer stranke, in tako dobimo drugačen vpogled v situacijo. To nam omogoča reševanje morebitnih težav pri poslovnih odnosih.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo dela, razvijajo komunikacijske spretnosti, naučijo se poga-
jalskih veščin, znajo se vživeti in odzvati v nepredvidljivi situaciji, pridobivajo samo-
zavest.

Izvedba metode

Učitelj razdeli dijake v parno število skupin. Po dve skupini rešujeta isti problem z raz-
ličnega vidika (npr. kupec – prodajalec). Vsaka skupina naključno izbere listič z navo-
dili in se v 10 min pripravi na vlogo. Skupina izbere igralca, ki jih zastopa. Posamezno
soočenje naj traja najmanj tri minute. V razredu komentirajo potek odigranih iger vlog.

Vloga učitelja

Poda navodila (igra mora trajati vsaj 3 min), pripravi teme, usmerja potek dela, spod-
buja, povzame.

Aktivnosti dijakov

Seznanijo se z vlogo, pripravijo se na nalogo (poskušajo predvideti čim več situacij in
reakcij druge strani), odigrajo in razpravljajo.

a

Listek 1

Dobili ste vlogo, ki jo boste igrali. Na voljo imate 10 minut, da pripravite vaš nastop kot kupec. Za igro vlog imate na voljo 5 minut.

Vodstvo šole

V šoli nimate urejene prehrane. Imate le en prostor, kjer bi dijakom lahko ponujali hrano. Za svoje dijake želite čim bolj pestro in zdravo prehrano. Iščete ugodnega ponudnika.

Listek 2

Dobili ste vlogo, ki jo boste igrali. Na voljo imate 10 minut, da pripravite vaš nastop kot prodajalec. Za igro vlog imate na voljo 5 minut.

Lastnik restavracije

V mestu imate manjšo restavracijo s hitro prehrano. Svojo ponudbo bi radi razširili, zato želite prepričati vodstvo šole, da bi bila vaša ponudba najboljša.

Snežena kepa (metoda progresivnega podvajanja)

Metodo uporabljamo za iskanje ustvarjalnih idej pri reševanju problemov. Gre za način kopičenja idej, o katerih dijaki ne pripovedujejo, ampak jih napišejo.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo dela, dosežejo soglasje v skupini, združijo individualno delo s skupinskim, dobijo veliko različnih, izvirnih in nenavadnih idej.

Izvedba metode

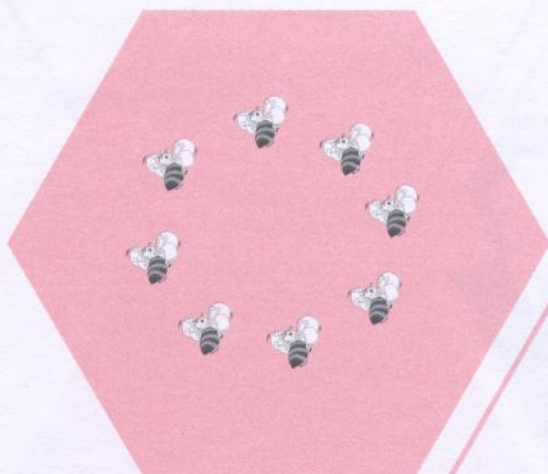
Učitelj opredeli problem ali odpre temo, za katero se iščejo rešitve. Napiše ga na vidno mesto, tako da je vidno vsem dijakom. Vsak udeleženec na svoj list (npr. v treh minutah) napiše svoje predloge. Nato se dijaki povežejo v pare in ideje združijo. V nadaljevanju se pari povežejo v četvorke in nato četvorke v skupine z osmimi dijaki. V vsaki fazi se združijo ideje vseh članov skupine. Na koncu učitelj vse različne ideje napiše na tablo ali plakat. Smiselno je, da pri vsakem koraku podaljšamo čas izvajanja za minuto ali dve.

Vloga učitelja

Pojasni problem oziroma postavi problemsko vprašanje, določi časovno omejitev in spremlja potek dela, na koncu zapiše ideje na vidno mesto

Aktivnosti dijakov

Ustvarjalno razmišljajo, zapisujejo in združujejo ideje.

Intervju

Je vnaprej pripravljena oblika komunikacije. Pogosto jo uporabljamo za spoznavanje ljudi iz prakse. Lahko se izvaja v učilnici ali na terenu.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo dela, znajo reševati probleme, znajdejo se v nepredvidljivi situaciji, naučijo se postavljati vprašanja, razvijajo komunikacijske sposobnosti.

Izvedba metode

Učitelj seznanji dijake s pravili intervjuja (postavljanje vprašanj, obnašanje, časovna omejitev). Individualno ali v skupini pripravijo vprašanja, ki jih pregledajo. Sledi izvedba in predstavitev.

Vloga učitelja

Pove jasna navodila za oblikovanje vprašanj, pripravi dijake na pogovor, usmerja izvedbo, spodbuja postavljanje vprašanj,

Aktivnosti dijakov

Sestavijo vprašanja, izvedejo intervju, povzamejo vsebino, predstavljajo.

Navodila za sestavljanje vprašanj za intervju

- Vprašanja morajo biti sestavljeni enostavno, da jih bodo tisti, ki bodo odgovarjali na vprašanja, razumeli.
- Vprašanja se ne smejo nanašati na probleme, o katerih posamezniki ne želijo govoriti. Ne smejo biti intimna.

Intervju s podjetnikom

Podjetnik nam lahko predstavi svoje dejavnike poslovanja, finančno-računovodski vidik poslovanja in poslovni načrt.

Z dijaki se pripravite na prihod podjetnika. Dijaki se razdelijo v skupine, kjer naj razpravljajo, kaj ga bodo vprašali.

V pomoč vam bo morda nekaj splošnih vprašanj:

- S čim se ukvarjate?
- Ali bi nam povedali kaj o sebi?
- Imate kakšne vzornike v podjetništvu?
- Kakšne so bile vaše prejšnje delovne izkušnje?
- Kako ste začeli s svojim podjetjem?
- Kako ste odkrili svojo priložnost?
- Kakšne cilje ste imeli?
- Kakšna so bila vaša pričakovanja?
- Se vaši cilji spreminjajo?
- Jih dosegate?
- Kako ste zbrali vsa potrebna sredstva pred začetkom poslovanja?
- Koliko ljudi zaposlujete?
- Kakšna je izobrazbena struktura v vašem podjetju?
- Kakšen poslovni načrt imate?
- Ali se posvetujete z izkušenim svetovalcem?
- Kakšne načrte imate s podjetjem v prihodnje?
- Kakšen nasvet bi dali tistemu, ki začneja podjetniško dejavnost?
- Druga vprašanja:

Skupaj z dijaki povzemite delo skupin in zapišite vprašanja na tablo.

Poučevanje drugih

Je oblika dela, kjer dijaki po skupinah rešujejo problem. Svoje ugotovitve posredujejo preostalim skupinam.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo skupinskega dela, razvijajo spretnost prepričevanja drugih, znajo reševati probleme, spoznajo delo v nepredvidljivih situacijah, razvijajo samozavesten nastop

Izvedba metode

Dijaki se razdelijo v skupine (število dijakov v skupini naj bo za eno manjše, kot je vseh skupin, npr. 6 skupin po 5 dijakov). Učitelj pove problem (vse skupine rešujejo isti problem), dijaki v skupini s pomočjo miselnega vzorca poiščejo čim več možnih rešitev problema. Nato izberejo zanje najboljšo rešitev in poiščejo njene prednosti in slabosti. Vsak član skupine izbere eno izmed preostalih skupin (nobena ne sme ostati brez obiskovalca) in ji predstavi rešitev skupine. Nato se člani vrnejo v svojo skupino, postopek pa nadaljuje druga skupina. Delo se konča, ko vse skupine predstavijo svoje rešitve. Metodo sklenemo z razpravo o načinu komunikacije.

Vloga učitelja

Določa čas in nadzoruje pravilen potek dela.

Aktivnosti dijakov

Navajajo rešitve za problem in jih argumentirajo, oblikujejo miselni vzorec, predstavljajo rešitve, tvorno sodelujejo pri predstavitvi.

Diskusija

Gre za vodeno obliko izmenjave mnenj.

Cilji

Dijaki spoznajo metodo diskusije, naučijo se zagovarjanja svojih stališč, razvijajo komunikacijske veščine, vadijo samozavesten nastop, sprejemajo drugačna mnenja, razvijajo strpnost.

Izvedba metode

Dijaki sedijo v krogu, učitelj skupaj z dijaki določi temo za diskusijo. Posamezniki navajajo svoja mnenja. Drugi aktivno poslušajo in nadgrajujejo ali nasprotujejo predhodnim mnenjem. Učitelj usmerja pogovor in sodeluje pri povzemanju ključnih misli.

Vloga učitelja

Usmerja pogovor, spodbuja manj dejavne dijake, ne daje svojih mnenj.

Aktivnosti dijakov

Dejavno sodelujejo v razpravi, kritično razmišljajo, povzemajo.

